

INTERVJU

THERAVADA BUDIZAM U SRBIJI

Studentkinja odseka za medijske studije Filozofskog fakulteta u Novom Sadu Milica Kravić obavila je intervju sa članom odbora theravada budističkog društva „Srednji put“ novembra 2009. godine u Novom Sadu u sklopu seminarslog rada za studijski predmet Verske zajednice u Srbiji kod prof. dr Zorice Kuburić.

Kako se osnovalo vaše Društvo?

Tako što se zimus okupila grupa entuzijasta, pošto smo saznali da je potreban određen broj ljudi – desetoro, kako bi se pokrenula ta grupa. Mi smo još uvek mlađi i nismo ni proces registracije završili. Ustvari to je grupa od nas nekoliko koji meditiramo svaki dan. Nalazimo se jednom nedeljno, pa odsedimo i odmeditiramo zajedno.

Koliko klub ima članova, da li vam se prijavljuju i novi ?

Naših članova ima petnaestak, to su ljudi iz Niša, Beograda i Novog Sada. Naravno, prijavljuju nam se i novi članovi. Pošto osnivač sajta i našeg društva Branislav Kovačević dovodi monahe sa raznih strana, mnogi ljudi su počeli da se interesuju. To je mnogo originalnije i bolje, da neko čuje priču o budizmu od čoveka koji praktikuje monaški život 20-30 godina. To svakako više zainteresuje ljude. Od kad su se počeli organizovati razni seminari, ljudi se stvarno sve više javljaju.

Kog su uzrasta članovi društva?

U društvu ima i jako mlađih ljudi i starijeg sveta. Ima nas raznih godišta, od 22 do 68 godina.

Kako je sve počelo i kada ste počeli da se interesujete za budizam?

Hteo sam da se opredelim za jednu stvar. Nisu me zanimale monoteističke religije. U budizmu nema pojam boga, nego je važan duhovni razvoj i sve je na pojedinca, pa mi je to bilo zanimljivo. Zainteresovao sam se za to pre nekih 5 godina i sve sam nalazio preko interneta. Bilo mi je zanimljivo to što sam čuo od druga, a to je pojam „čeiri plemenite istine“. Pošto mi je to pobudilo pažnju, direktno sam ukucao na pretraživaču „četiri plemenite istine“ i izašao mi je sajt „yu- budizam“ koji je sadržao celu priču o tome.

Da li postoji više pravaca u budizmu?

Razne škole budizma postoje, one se granaju prema učenju. Severna škola budizma je mahajana a južna theravada, a posebno postoji i tibetanski budizam. Naša je južna škola theravada, ali i u okviru theravade postoje razne škole.

Koje su razlike u učenjima i kako ste odabrali pravac koji želite?

Dosta je sve slično, ali ono što je mene odbilo od tog severnog budizma je to što ima dosta tih magičnih trenutaka, zaštitnika i raznih božanskih bića i duhova, dosta je našminkana. Dok je po mom shvatanju theravada jako prizemna i primenljiva, mnogi smatraju da je ona izvorna. Neću da kažem šta je bolje ili gore, jednostavno mene je theravada tim svojim jednostavnim načinom više privukla. Ono što zameraju teravada budistima jeste to da su jako kruti, tradicionalni i neprilagođeni. Severna škola se smatra prilagođenijom, modernijom. Suštinska razlika je što u severnoj školi ima pojam Bodisatve, to je biće koje voljno želi da se preporoda dok ne iskoreni svu patnju na svetu, dok sva bića, i ljudi i životinje ne budu oslobođeni od patnje. To u theravadi nema, ona se zasniva na pojedincu. Krajnji cilj je oslobođenje jedinke, to je sa tog nekog romantičnog pogleda na svet i znači da će da se vraćam dok svi ne budu oslobođeni od patnje.

Šta znači pojam „srednji put“, koji vam se nalazi u nazivu društva?

Buda, tačnije Sidarta, dok se nije prosvetlio tragao je za raznim učenjima. Tada nije bilo budizma, niti je on mislio da će doći do pokreta od 500 miliona ljudi. Postojali su duhovnjaci u Indiji, koji su postigli visok nivo svesti, i onda je on tragao za njima. I došao je kod askete koji se odričao svega i doveo sebe, malte ne do ruba smrti. To je bila jedna krajnost koju je i sam Buda htio da isprati do maksimuma, da vidi gde ga to vodi. Shvatio je da ga vodi do samouništenja, a ne do prosvetljenja. Dostigao je taj jedan nivo i pitao je učitelja jeli to sve što ima da ga nauči, na šta mu je ovaj odgovorio da je to sve. Naspram toga postoji svet čula i zadovoljstava, gubljenje u tome i stalno traženje dobiti i koristi za sebe u svemu tome. E pa Srednji put označava to da nije dobra nijedna krajnost, nego neka sredina. To je odgovor na pitanje, kako da čovek najbolje iskoristi to vežbanje i učenje da napreduje. Znati naći meru u svemu. Zapravo, taj pojam srednji put može još da se razradi, tu se misli na sredinu koju treba naći u raznim stvarima.

Da li ste orjentisani misionarski?

Budizam je koncipiran tako da nema nametljiv stav. Nemamo mi šta sad da idemo da širimo religiju.

Koliko dugo je vaš pokretač Branislav Kovačević u budizmu?

On se za to interesuje od srednje škole. On je napravio sajt koji ima baš izdašne informacije o budizmu, jer kontaktira razne monahe i ide po manastirima gde se okupljaju monasi iz celog sveta. Baš je posvećen tome.

Da li je vaše društvo ogrank nekog manastira?

Mi sad baš težimo da budemo pod pokroviteljstvom jednog manastira i to bi nam značilo, ali za sada nemamo neku vezu sa određenim budističkim manastirom. Sebe definišemo kao theravada šumska tradicija i fokusiramo se na kontakte sa desetak manastira po celom svetu, od kojih je najbliži u Italiji. Mi i nismo registrovani kao verska zajednica, za sada postojimo samo kao društvo građana.

Da li u Srbiji uopšte postoji budistički manastir?

Sada u Srbiji nema nikakav manastir. Brankova želja je da se na Fruškoj gori napravi neki stacionar, ali to zavisi od puno ljudi. Prvenstveno, za nas bi trebalo da zna puno ljudi da bi to bilo moguće. Pošto budistički monasi u potpunosti zavise od zajednice, oni ne mogu da izgrade sebi manastir i tamo gaje šta hoće, jer oni ni ne smeju da obrađuju zemlju. Tako da oni, ako se ne obezbedi hrana, nemaju šta da jedu. Zato bi prvo trebalo informisati ljude, da znaju za nas. U suštini mislim da nije nemoguće da se izgradi nešto takvo u budućnosti.

Zbog čega budistički monasi ne mogu da rade na manastirskom imanju?

Pa baš zato da bi ostali u kontaktu sa ljudima, da bi bili njima posvećeni u potpunosti, i na taj način nudili svoje znanje.

Da li poznajete nekog odavde ko se zamonašio kao budista?

Ima jedan naš momak Ninoslav iz Smedereva koji se zamonašio u manastiru u Engleskoj. Sada se zove Nanjamoli.

Kako i kada je budizam stigao u Srbiju?

Mislim da je u Beogradu pre više stotina godina bila manjina koja je došla iz Azije, mislim čak da su imali i neki hram. Najverovatnije je to bila jedna od tibetanskih škola. Trebalo bi proveriti pošto nisam skroz siguran.

Zašto je meditacija važna i kako može da pomogne?

Ono što učitelji preporučuju je da meditiraš kako god da se osečas, i kad si bolestan i tužan, uvek, zato što tako obratiš pažnju na trenutno stanje. Ono što ja radim jeste da obratim pažnju na udah i izdah, a kada to radim pola sata, posle se

osećam jako dobro. Mozak mi se smiri, ne znam da objasnim zbog čega, ali baš prija. A to je i poenta meditacije - ne treba živeti da bi meditirao i misliti kako nije važno kako se ponašaš, šta jedeš i pričaš. Ti meditiraš da bi živeo normalno i svesno. Akcenat je na toj svesnosti. Za mene je meditacija da jačam svoju svesnost. Mislim o tom uzdahu i trudim se da odagnam sve ostale misli. A to nije lako, nekad se zamisljam, odlutam, pa se vraćam na misli o disanju. Definitivno sam pronašao smisao u svemu tome. I moji prijatelji kažu da primete svaki put po svom ponašanju ako nisu meditirali, jer stvarno ne budu opušteni i reaguju drugačije.

Kako bi trebalo pravilno meditirati?

Za meditaciju je posebno važan kontinuitet - da meditiraš svaki dan, a ne svaka dva-tri dana. Zato je i dobro da imaš podršku, da meditiraš sa nekim. U tom slučaju i ako nisi raspoložen, pošto znaš da će doći još neko, onda ti to da volju. Imamo u prostorijama jako zgodne šamlice, koje ti oslobođe težinu sa kolena, i u suštini položaj je kao kad klečiš, s tim da ti ne bude sva težina na kolenima. Mi meditiramo dnevno oko pola sata, tako da ne bude naporno.

A šta ako se neko zasmeje dok meditira, kako se to tumači?

Pričao je jedan monah da je meditirao sa nekom decom i da su ona spontano počela da se smeju. On je objasnio kako to valjda neka sreće izlazi iz tebe. Tako da se i to dešava, i svakako se ne osuđuje.

Kako se gleda na reinkarnaciju?

U theravadi se više koristi termin preporođanje nego reinkarnacija, pošto reinkarnacija podrazumeva sopstvo, u smislu da će se isti ja ponovo roditi. A ustvari poenta je da neću živeti ja, samo će se taj život nastaviti. Krug rađanja i umiranja se nastavlja. To je osnova budizma i to je zajedničko svim školama.

Da li sebe nazivate budistom?

Meni su ta učenja bliska i prepoznajem se u tome, nije mi bitno da li će me neko zvati budistom ili ne. Imaju mi smisla sva ta učenja, a i sama meditacija. Ne znam kako drugi sebe deklarišu, ali ja se ne izjašnjavam kao budista. Jedan mislilac je rekao: «ko stvarno vežba pravedan put, taj će težiti da prikrije da je budista.» To je samo još jedna etiketa koju nalepiš, a to nije u duhu budizma. To je samo još jedan način da se sa nečim poistovetiš, a ako to uradiš, onda se i vezuješ za to. Iz vezivanja proizlazi patnja.